

Die schweren Kämpfe im Osten

Voller Abwehrerfolg bei Nikopol - Erneute Durchbruchversuche der Bolschewisten bei Witebsk gescheitert - Zahlreiche Feindpanzer vernichtet - Hohe Verluste des Gegners in Südalitalien

Aus dem Führerhauptquartier, 13. I. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nordöstlich Kertsch scheiterten erneute starke Angriffe der Bolschewisten.

Gegen den Brückenkopf von Nikopol trat der Feind nach heftiger Artillerievorbereitung auf schmaler Front zum Angriff an. In erbitterten Kämpfen, die den ganzen Tag andauerten, errangen unsere Truppen einen vollen Abwehrerfolg.

Bei der Fortsetzung ihrer Angriffe südwestlich Danjeproetrovsk wurden die Bolschewisten wieder blutig abgewiesen.

Westlich Kirowograd begannen gestern erneut mit starken Infanterie- und Panzerkräften geführte sowjetische Angriffe. Sie wurden im Gegenstoss und nach Abriegelung einiger Einbrüche abgewehrt.

Südwestlich Tscherkassy blieben örtliche Angriffe der Sowjets erfolglos.

Die eigenen Gegenangriffe im Raum von Pogrebischtsche machten auch gestern gute Fortschritte. Hierbei wurden 20 sowjetische Panzer abgeschossen.

Westlich Berditschew scheiterten mehrere Angriffe der Bolschewisten. Im Gegenangriff wurden 19 feindliche Panzer und 17 Geschütze vernichtet.

Im Raum westlich Nowograd-Wolynsk und westlich Sarny stehen unsere Truppen in hartem Kampf mit vordringenden feindlichen Kräften.

Die Sowjets setzten auch am vergangenen Tage ihre heftigen Angriffe westlich Retschiza fort. Schwere Kämpfe sind im Gange.

Bei Witebsk scheiterten erneute, mit Schwerpunkt nordwestlich der Stadt geführte Durchbruchversuche der Bolschewisten am zähen Widerstand unserer Truppen. Die Sowjets verloren in diesem Raum 42 Panzer.

Nordwestlich Nowel wurden stärkere Angriffe sowjetischer Infanterie- und Panzerkräfte unter Abriegelung einiger Einbrüche und nach Abschuss von 14 feindlichen Panzern abgewiesen.

Die Luftwaffe griff mit starken Verbänden von Kampf- und Schlachtflugzeugen in die harten Abwehrkämpfe bei Kirowograd, Berditschew und Witebsk ein. 50 feindliche Flugzeuge wurden abgeschossen.

SS-Untersturmführer Wittmann in einer SS-Panzerdivision schoss am 9. Januar an der Ostfront mit seinem Tiger-Panzer seinen 66. feindlichen Panzer ab.

Im Westteil der süditalienischen Front dehnte der Feind seine Angriffe auch auf den Abschnitt nördlich Venafro aus. Nach starker Artillerievorbereitung vorgetragene Angriffe gegen unsere Höhenstellungen wurden unter hohen Verlusten für den Feind abgewehrt, zwei örtliche Einbrüche abgewehrt. Vom äussersten Westflügel werden Vorpostengefechte am Garigliano, vom Ostflügel ein erfolgreiches eigenes Stosstruppentreffen gemeldet.

Težki boji na vzhodu

Popolni obrambni uspeh pri Nikopolju - Ponovni boljševiški prodorni poskusi pri Vitebsku propadli - Številni sovražni oklepniki uničeni - Visoke nasprotnikove izgube v juž. Italiji

Führerjev glavni stan, 13. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Severovzhodno od Kerča so se izjalovili ponovni močni napadi boljševikov.

Proti mostišču pri Nikopolju je prešel sovražnik po močni topniški pripravi na ozki črti v napad. Po srditih bojih, ki so trajali ves dan, so dosegli naše čete popoln obrambni uspeh.

Pri nadaljevanju svojih napadov jugozahodno od Danjeproetrovska so bili boljševiki zopet krvavo odbiti.

Zahodno od Kirowgrada so se večer začeli ponovni sovjetski napadi z močnimi pehotnimi in oklepnimi silami. Bili so odbiti s protinapadom in po zajetivni nekaterih krajevih vdorov.

Jugozahodno od Čerkasija so ostali krajevni sovjetski napadi brez uspeha.

Lastni protinapadi v prostoru pri Pogrebischču so dosegli tudi večer dobre uspehe. Pri tem je bilo 20 sovjetskih oklepnikov sestreljenih.

Zahodno od Berditsewa so se izjalovili številni boljševiški napadi. V protinapadu je bilo uničenih 19 sovražnih oklepnikov in 17 topov.

V prostoru zahodno od Novograd-Volinska in zahodno od Sarnija stoje naše čete v trdem boju s prodirajočimi sovražnimi silami.

Sovjeti so nadaljevali tudi v preteklem dnevu svoje srdite napade zahodno od Rečice. V teku so težki boji.

Pri Vitebsku so se izjalovili ponovni sovjetski prodorni poskusi ob žilavem odporu naših čet, katerih težje je bilo zahodno od mesta. Sovjeti so izgubili v tem prostoru 42 oklepnikov.

Severozahodno od Nevela so bili odbiti močni napadi sovjetskih pehotnih in oklepnih sil po zajetivni nekaterih vdorov in pri sestrelitvi 14 sovražnih oklepnikov.

Letalstvo je z močnimi oddelki borbenih in bojnih letal poseglo v trde obrambne boje pri Kirowgradu, Berditsewu in Vitebsku. 50 sovražnih letal je bilo sestreljenih.

Poročnik SS Wittman iz neke SS oklepne divizije je sestrelil 9. januarja na vzhodni fronti s svojim »Tiger« oklepnikom svoj 66. sovražni oklepnik.

Na zahodnem delu južnitalijanskega bojišča je razširil sovražnik svoje napade tudi na odsek severno od Venafra. Z močno topniško pripravo izvedeni napadi proti našim višinskim postojankam so bili odbiti z visokimi izgubami za sovražnika, dva krajevna vdora sta bila zajezena. Iz skrajnega zahodnega krila javljajo o bojih predstari na Gariglianu, iz vzhodnega krila pa o uspešnem podjetju lastnih napadalnih čet.

Pred kapitulacijo in po njej

Že nekajkrat smo objavili značilne anglosaske izjave Italijanom pred kapitulacijo in po njej. Tam smo videli, kako so Angličani ter Amerikanci obljubljali italijanskemu ljudstvu velike količine živil in drugih nujno potrebnih življenjskih sredstev, po kapitulaciji pa so te pošiljke izostale, pač pa so ljudstvo zmerjali, češ naj se le pokori, zakaj pa je šlo v vojno proti nam. Kakor vidimo iz današnjih dokumentacij, je podobno tudi z združitvijo. Čeprav je znano, da so nekatera južnitalijanska mesta čisto žarišča nevarnih epidemij ter kužnih bolezni, vendar Angličani in Amerikanci prav nič niso poskrbeli za potrebna zdravila. Vse, kar so storili, pa so stori- li zgolj iz bojazni, da bi se tudi njihovi vojaki ne nalezili nevarnih bolezni. V severni Italiji in drugod, kjer se nahajajo nemške čete, pa vidimo, da nemške oblasti vzorno skrbje za ljudsko zdravje ter nudijo prebivalstvu v vsakem pogledu najuspešnejšo pomoč.

Pred kapitulacijo: »Kot dokaz dobre volje, ki se kaže v zagotovilih Roosevelta, so zavezniki že sedaj podvzeli obsežne priprave za preskrbo najpotrebnejših predmetov za Italijane.« (»New York Times« dne 5. avgusta 1943.) »Mi vam bomo takoj priskočili na pomoč z zdravili.« (Reuter dne 24. junija 1943.)

Po kapitulaciji: »Reuterjev posebni dopisnik v Neaplju Cecil Sprigge poroča, da je število obolenj na legarju sedaj v Neaplju desetkrat toliko, kot je bilo malo pred prihodom zaveznikov.« (»Globe« dne 26. decembra 1943.) »Pomanjkanje vode in slehernih higijenskih naprav pospešuje v južni Italiji vse vrste epidemij, ki jih je možno zgolj s trdom omejitvijo na njih ognjišča.« (Sporočilo angleškega vojnega poročevalca v Gibraltarju v božičnih praznikih 1943.)

Uničevanje tolovajev se nadaljuje

Berlin 12. jan. T. V srednji Bosni so nemške čete 10. jan. znova uničile večjo tolovajsko skupino. Komunisti so imeli nad 300 mrtvih, 50 pa jih je bilo ujetih. Pri uničenju neke nadaljnje manjše tolne je bilo ubitih 27 tolovajev, dočim je bilo 79 ljudi ujetih.

Nedič srbskim kmetom

Beograd, 13. jan. T. Ministrski predsednik general Nedič se je zahvalil odposlanstvu srbskih kmetov in zadrugarjev. Dejal je, da so srbski kmetje največ pripomogli k izgonu uničevalnih elementov iz Srbije. General Nedič je poudaril, da bo nova srbska država zgrajena na trdnih temeljih, ki jih ne bo mogel podreti noben vihar. Dejal je, da bo glavna podlaga nove srbske države narodna enotnost in reorganizacija kmetijstva, čigar gospodarska moč sloni na zadrugah. Ministrski predsednik je zaključil: »Bodoča Srbija bo le takrat močna, kadar bo resnična država kmečkih zadrug.«

Istanbul, 12. jan. T. Šef turškega generalnega štaba Čakmak je bil upokojen. Vlada je postavila za novega šefa generala Kasima Orbaja.

Milan, 13. jan. T. Z Reke poročajo, da se je tam rodila neka deklica s tremi nogami in tremi rokami. Otrok je živel samo nekaj dni.

zgotj za terorističen napad na grški narod in na pirejsko prebivalstvo, ki je postalo žrtev te »barbarske akcije«. Napadeni niso bili vojaški cilji, temveč cerkve in stanovske hiše, a te zato tem bolj silovito. Protest ministrskega predsednika se dobesedno končuje: »Protestiram pred vsem svetom zaradi tega podlega in brezbožnega dejanja, ki nekoč, ko bo prišla ura pravičnosti, ne bo ostalo brez osvete.«

Jasni se

Ko so v septembru po Badogliovi kapitulaciji tudi za nas napačili novi časi, smo bili nekoliko zaskrbljeni za marsikaj, kar nas je težilo v tistih časih. Predvsem smo se bali za prehrano, kako bodo v naši pokrajini v zimskih mesecih. Toda pokazalo se je, da je bila naša skrb sicer utemeljena, vendar so bile razmere mnogo boljše kot smo prvotno mislili.

Kaj se je zgodilo? Ljubljana je po kapitulaciji ostala skoro brez zalog. Mesec oktober je bil pred durmi in ni smo vedeli, kako bo s prehrano v tem mesecu in naslednjih mesecih. Toda skrbi naših za to merodajnih oblastev in zavzemanju Nemčije se je posrečilo, da je spravila skupaj potrebna živila za ta in še naslednje mesece. Še celo več: namesto da bi dobili samo ono, kar smo prej dobivali na karte, smo dobili za Božič prav lepe dodatke. Sladkor, zdrob, žganje v dodatnih količinah za Božič so nam prili nepričakovano in smo se tega daru vsi razveselili. Dobili smo pa za Božič tudi grah in fižol. Edino vprašanje krompirja nam dela nadaljnje skrbi, ker tvorji krompir najvažnejši del prehrane pri nas. Trdno smo prepričani, da se misli tudi na to.

Poleg tega nas je v novem letu prijetno presenetilo tudi zvišanje obrokov kruha, oziroma moke. To zvišanje obrokov pomeni izboljšanje naše prehrane in s tem povisanimi obroki je mogoče izhajati. — Vse to se dogaja zaradi izrednega razumevanja nemških oblastev za naše potrebe, dočim so Anglosasi Italijanom pred kapitulacijo le obljubljali, pozneje pa zasedenim krajem ničesar dali. — Poleg tega ima pa to zvišanje obrokov še velik pomen v tem, da marsikomu, ki je potrošil doslej več, ne bo treba kupovati naskrivaj dodatnih obrokov. To je važen korak k pobujanju črne borze, in to pobujanje je v načrtu naših oblastev. S povečanjem obrokov je mogoče najboljšje zatirati nestvor črne borze, ker odpade za ljudi pač potreba dokupovati si živila na črni borzi.

Poleg tega je treba ugotoviti, da posluje v redu tudi preskrba z drugimi živilci. Če vzamemo samo živila, oz. predmete dnevne porabe kot so n. pr. kvas, sol, žgalice, vidimo, da jih dobivamo v redu in v razmeroma zadostnih količinah.

Tako je pri nas v Ljubljani in krajih, kjer dela redna oblast.

Kako je pa na drugi strani? Dejstva dovolj zgovorno govorijo, kako malo se skrbi za tamošnje prebivalstvo, ki je navezano le na svoje majhne vire in nekaterih predmetov, ki jih pri nas dobivamo, sploh ne vidi že meseca in meseca. Poleg tega pa je prebivalstvo teh krajev izropano po tolpah, ki jemljejo in samo jemljejo, tako da za samo prebivalstvo ne ostane prav nič.

Zato je prav, da se vse to pove, da bomo jasno videli, kje se dela pošteno in v korist ljudstvu. Kaj pomagajo vse varljive obljube za kasnejše čase, ko vemo, da ni mogoče izpolniti niti najmanjših obljub v najbližjih časih.

Zato lahko vsakdo vidi, da se pri nas ne dela samo propaganda s širokoustnimi obljubami. Najresnejša propaganda pa je samo resno in pošteno delo, ki kaže na vseh poljih svoje sardosti, tako da obetuje blagodat tega dela vsak prebivalec, pa čeprav je mogoče ta ali oni s svojimi simpatijami se na strani onih, ki hočejo čimprej osiromašiti naš narod, da bo doveden za njih razdiralne in uničevalne namene.

Torej: na eni strani obljube in ubijanje, na drugi strani pa redna, nemotena preskrba z živilci za vse prebivalstvo. Kdor ne sprevidi govora dejstev, mu pač ni mogoče drugače pomagati kot da gre tja, kamor ga vleče srec, da tudi sam izkusí vse sladkobe lažnive propagande, katere končno in najhujše orodje pa je ne v dejstvih, temveč v smrti za tistega, ki misli pametno in pošteno. —k.

Kratka poročila

Sofija, 13. jan. T. K anglosaskega terorističnemu napadu na Sofijo poročajo uradno: Dne 10. januarja je izvršil sovražnik terorističen napad na bolgarsko prestolnico, pri čemer je bilo prizadeto mestno središče ter stanovanjski okraj. Uničene so bile predvsem stanovanjske hiše, bolnišnice, cerkve, šole itd. Razen tega je bilo zadetih več poslaništev. Civilno prebivalstvo ima številne žrtev.

Sofija, 13. jan. T. Bolgarska poročevalska agencija javlja: Nekli inozemski časopisi in agencije so poročali o nemirih v Bolgariji itd. Te vesti so popolnoma izmišljene. Bolgarska telegrafska agencija je pooblašena vse take in podobne vesti kategorično demantirati.

Zagreb, 12. jan. T. Kot javlja hrvaška poročevalska agencija, so nemške in hrvaške čete pri nadaljevanju bojev proti komunističnim tolpom v okolici Banja Luke zavzele mesto Jajce. Iz Jajca je bila objavljena, kot je znano, nova Titova vlada.

Zeneva, 12. jan. T. Angleški tednik »Weekly Review« piše, da je prebivalstvo baltških držav kaj malo zanimanja vredno, če bi prišlo do ponovne ruske zasedbe. Istočasno pripominja, da so Sovjeti svojočasno odpejali 150.000 prebivalcev baltških dežel v Sibirijo. Njihova usoda je neznana.

Največja letalska bitka te vojne

Kaj pomeni sestrelitev 136 angloameriških letal za sovražnika in za Nemce? Nasprotnikova priznanja o porazu

DNB, 13. januarja (PK). Vojaški dopisnik Joachim Schulz-Werner piše: Ko so posadke nemških lovskih in rušilnih letal stopale v torek v svoja letala in ko so hiteli topničarji protiletalskega topništva k svojim topovom, so vedeli vsi, borci na zemlji in v zraku, da je s prijaznim soncem pričel zanje dan velikega boja, ki bo od vseh kar največ zahteval. Več sto sovražnih letal je letelo preko Zaiderskega jezera sem v Nemčijo in sicer v krasnem sončnem jutru, ki mu oni nekaj oblakov, kar jih je bilo na nebu, ni moglo vzeti sijaja, s katerim je pozlatilo mesta in deželo.

Nemški lovci, rušilci in protiletalski topničarji so izkoristili veliko priliko, ki jim jo je nudil sovražnik, ker je vendar enkrat prišel nezakrit pred njihovo cev. Že ob obali so se vrgle nemške jate na strnjeno letečo sovražno formacijo, težke in najtežje baterije protiletalskega topništva pa so pošiljale svoje pozdrave. Nato so si skupine lovcev in baterije dobesedno podajale štirimotorni druge druge, dokler ni bila velika jata razpršena in onesposobljena za vsak osredotočen napad na določene cilje.

Nemurno in junako so napadali lovci Me 109, rušilna letala in hitri Focke-Wulfi nadmočno oborožena sovražnika. Saj ima štirimotorni bombnik povprečno 24 do 32 zelo težkih streljanih. In vendar so morale pustiti sovražne skupine, ki so se okrog pol dneva vračale razbite in potolčene v najhitrejšem letu preko Rokavskega preliva, za seboj nad 130 v zraku eksplozivnih, sestreljenih ali razbitih štirimotornih bombnikov. Nemške izgube ki znašajo dve sestreljeni letali ter sedem pogrešanih posadk, so v primeri z ameriškim izredno nizke.

Doslej so našli 136 zbitih letal. Večerna tema je časno zaključila nadaljnje štetje. Vendar je verjetno, da se bo to ponosno število še nadalje zvišalo. Temu dokončnemu, z nemške strani najtočnejše ugotovljenemu številu sestrelitev, pa je treba priložiti še nadaljnje izgube sovražnika, ki jih Nemci ne morejo kontrolirati. To so težko zadeti stroji, ki so se zrušili v Rokavskem prelivu ali v Severnem morju in pa letala, ki so se ponesrečila pri pristanku v Angliji, dve dejstvi, ki sta se doslej v bilanci izgub še vedno potrdili in ki ju bo treba tudi pri tem doslej največjem porazu Angloamerikancev naknadno preračunati. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da so Angloamerikanci poleg preko tisoč mož dragoceno izločanih posadk izgubili skoraj tretjino svojih za napad uporabljenih letal.

Tudi psihološkega vpliva tega poraza na letalce, zlasti na Amerikance, ne smemo prezreti. Velika večina leta pri njih zaradi denarja. Najmanj 25 pilotov nad sovražnika rabita Jim iz Potomaca ali brezposelni Jack iz Detroita, da bi se lahko vrnila v svojo obljubljeno deželo s toliko dolarji v žepu, kolikor bi jih potrebovala, da bi tam kaj lahko pričela s kakim donosnim poslom. Njun račun pa ne bo pravilen, ako bosta lahko izračunala, da bosta morda že pri tretjem, verjetno pri petem, precej gotovo pa pri desetem poslu nad sovražnika sestreljena. In da

bi se v svesti si tega še nadalje borili, zato manjka ameriškim terorističnim letalcem, katerih duha prepričljivo označuje naziv »udruženje morilcev«, ki so si ga sami izbrali, vsaka duševna podlaga. Roosevelt se tega dobro zaveda. Pri napadu na Schweinfurt, kjer je bilo sestreljenih preko 100 ameriških bombnikov, je predsednik priznal le polovico, a je v kljub temu dejal, da si ameriško letalstvo trajno ne more privoščiti takih izgub.

Nemški narod pa gleda polu hvalečnosti in zaupanja na svoje može in sinove v hitrih strojih ter ob protiletalskih topovih. Dobil je prepričljiv dokaz o stalno rastoči moči zračne obrambe, ki bo tudi v bodoče, opremljena z novim orožjem in z novimi pripravami, napadala sovražnika povsod, kjer se bo prikazal in to tudi tedaj, ako obrambni pogoji ne bodo tako ugodni in zaradi tega uspehi ne tako veliki, kot dopoldne onega zgodovinskega 11. januarja.

Berlin, 12. jan. DNB. Velik poraz, ki ga je doživela severnoameriška letalska sila pri dnevnem napadu 11. januarja in istočasni največji zračni obrambni uspeh, je napravil sovražno propagando zelo majhno. Nasproti običajnim navadam Londona in Washingtona so sedaj izostala vsa dodatna poročila, ki jih je sovražnik vedno objavljval. Namesto tega se je omejil londonski radio samo na izjavo, da so močni oddelki bombnikov USA, ki so nameščeni v Angliji, napadli podavci

severnozahodno Nemčijo in so bili pri tem podprti od ameriških in angleških lovcev. Nobene besede ni bilo o kakem uspehu tega napada, manjkala pa so tudi običajna števila sestreljenih nemških lovcev. Namesto tega pa je londonska radiopostaja samo objavila, da so nemški lovci »nudili močan odpor«.

Kasneje pa je objavil Reuter še nekaj podrobnosti. Že v začetku je trdil, da gre za eno največjih zračnih bitk te vojne. Tudi v Reuterjevem poročilu se poudarja posebno močna nemška lovska obramba, ki je prisilila USA bombnike do ogorčenega boja. Čeprav poroča Reuter dobesedno, da so bili USA bombniki na svojem dolgem poletu v spremstvu močnih lovskih oddelkov, se mora istočasno priznati, da so bili bombniki zapleteni tri ure v trde letalske boje, pri katerih so bili brez prestanka napadani od jat nemških lovcev. Reuter povzema število 123 sestreljenih letal, ki je bilo objavljeno v nemškem posebnem poročilu 11. januarja. Sicer izjavlja, da ti nemški podatki v Londonu niso bili potrjeni, toda nato skrbno pripominja, da so piloti, ki so se vrnili, označevali nemško obrambo kot »nezaprtno«. Prekomorska poročevalska služba je v sredo popoldne preko londonske radiopostaje pripravila svoje poslušalce na neprijetno novico z izjavo nekega USA pilota, ki je izjavil, da so se nemški lovci dvignili že nad Zaiderskim jezerom v celih jatah in da jih močno britansko-ameriško lovsko spremstvo ni moglo zadržati.

Rooseveltove prisilne odredbe

Zeneva 12. jan. T. Roosevelt je naslovil na kongres novoletno poslanico, katere središčna točka je bilo priporočanje zakona za obvezno delovno službo. Predsednik je izjavil, da je ta delovna dolžnost neobhodno potrebna, da »pridejo do izraza vse ameriške rezerve in energije«. Ta zakon o obvezni delovni službi bi imel, kot on dobesedno izjavlja, namen za dobo vojne »preprečevati stavke in, ne glede na nekaj upravičenih izjem, staviti na razpolago za vojno izdelavo ali za kakršno koli drugo važno uporabo vsakega fizično sposobnega odraslega«.

Roosevelt si je veliko prizadeval, da bi se tem državljanom USA priredil ta ukrep bolj prijazno. Delovno službo je označil kot »demokratski način vodenja vojne« in je tudi obljubil v malo groze-

čem tonu, da predvideva uvedba delovne dolžnosti obširno uporabo prisilnih ukrepov. »Stojimo v položaju, kot na dolgi in neravni cesti in pri vsakem potovanju so zadnje milje najtežje, tako je izjavil Roosevelt in je izrazil pričakovanje, da bo ameriški narod pozdravil te ukrepe.

Vsa ta izvajanja pa niso mogla zakriti pravega vzroka za uvedbo delovne dolžnosti. V resnici gre namreč Rooseveltu in njegovim svetovalcem samo za to, da bi si dobil neko učinkovito sredstvo proti stavkam. Ne gre za potrebo izdelave, namreč za to, da bi kapitalistični sistem prišel iz te vojne čim manj oškodovan in da bi napravil največje vojne dobičke. On hoče prisiliti delavce, da bi delali za dolarski kapital in za wallstreeteške Jude.

Grški tisk o terorističnem napadu na Pirej

Atene, 13. jan. T. Vsi atenski listi najostreje obsojajo angloameriški teroristični napad na Pirej. List »Kathimerini« piše, da nima nobenega smisla apelirati na čustva »poklenih« zaščitnikov. Grčije, »Preostaja nam le,« piše list, »da objavimo svetu novo sramotno dejanje zračnih gangsterjev, zato da bodo zaradi tega nekoč klicani na odgovornost.« »Proia« izjavlja: »Angloamerikanci skušajo zakriti svojo na vseh bojiščih dokazano nespособnost z množstvenimi umori žena in otrok.« »Akropolis« piše: »Kdor se simpatizira s pircjskimi morilci, ta se ne sme več smatrati za Grka.« Sličnimi obsojajočimi izrazi napadajo vsi časopisi Anglo-

amerikance ter pripominjajo, da je grški narod sedaj dovolj jasno spoznal prave namene svojih bivših zaveznikov.

Atene, 13. jan. T. Število smrtnih žrtv, ki ga je zahteval teroristični angloameriški napad na Pirej, doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, ker leži večina mrtvih še pod ruševinami. Zadetih je bilo mnogo cerkva.

Atene, 13. jan. T. Protest ministrskega predsednika Rhalysa proti angloameriške- mu terorističnemu napadu na Pirej objavljajo danes vsi tujakšnji listi. Protest pravi: Izveden je bil napad, ki po svoji grozovitosti v Grčiji nima primere. Pri tem pa ni šlo za vojaške cilje, temveč

Komunistična letovišča v sodnih zaporih

rako so savejski karabinerji in vojak sodelovali s komunisti v zaporih in pripravljali revolucijo — V zaporih so imeli pisarno ljubljanske obveščevalne službe — Vloga ravnatelja Čamernika

Pisali smo že o početju savejsko-komunističnega konfidenta Mohorja. Ta je po naročilu komunistične stranke skrbel za to, da so bili ob času racije odpuščani v internacijo ljudje, ki so bili komunistu nasprotni ali so bili manj pomembni komunisti, katerih stranka ni potrebovala za delo doma. Mohorjev primer ni osamljen. Komunisti so imeli svoje konfidente povsod tam, kjer se je odločalo, kdo bo šel v internacijo, v internacijskih taboriščih, v vrstah savejske vojske in seveda tudi v zaporih. Danes prinašamo popis razmer, kakršne so bile v času badoglijske uprave sodnih zaporov v Ljubljani.

Ljubljanski sodni zapor so zgrajeni za približno 350 jetnikov. Konec 1. 1942 pa so savejci natrpali vanje kar 1300 ljudi. Zapri so jih zaradi »protidržavnega, komunističnega delovanja«. In res je bilo med zaprtimi tudi precej komunistov. Veliko pa je bilo ljudi, ki so prišli v zapore zaradi komunističnih ovadb in so morali tam še prenašati komunistični teror.

Celotna uprava zaporov je bila do decembra 1. 1942 pod vodstvom proslulega karabinerskega brigadirja Salemeja. Kasneje je prišla pod vodstvo nekega vojaškega kapitana. Poleg slovenskih paznikov so bili še badoglijski (bili so v črno oblečeni, jetniki so jih imenovali pingvine). Do decembra 1. 1942 so bili v nekaterih oddelkih tudi karabinerji, kasneje pa vojaki.

Komunisti so imeli v sodnih zaporih pod badoglijsko zlato dobo. Imeli so izvrstne zveze, s pomočjo katerih so imeli zapore povsem pod svojo kontrolo. Se več. Z vednostjo in pristankom badoglijske uprave so delali lahko v glavnem vse, kar se jim je zdelo potrebno za njihovo organizacijo.

Politkomisarji v zaporih

Ze v sprejemni pisarni, kjer se odloča o tem, v katero sobo ali celico kdo šel, so sedeli sami izraziti ekspozienti KPS. Treba je vedeti, da so bili v tej pisarni nastavljeni jetniki. Komunisti so se znali spretno zrinuti na pisarniška mesta. Tam so sugerirali svojcem, kako naj jih razporejajo. Pri tem so se strogo držali načela, da mora priti v vsako sobo vsaj po en politični komisar s potrebnim številom pomagateljev. Zgodilo se je večkrat, da je tak komisar odšel iz sobe zaradi razsode ali je bil izpuščen vsled intervencij. Takoj na to so komunisti poskrbeli, da je prišel v sobo drug komisar, ki je započelo sodelovanje prednika nadaljeval. Premestitev iz ene sobe v drugo je bila za koga drugega lakorekče nemogoča. Bilo je treba čakati nanjo cele mesece. Kadar pa je šlo za premestitev v interesu komunistične stranke, se je to izvršilo lahko v dveh dneh ali še prej.

Po sodnji je donela komunistična internacionala

Politkomisarji so po sobah sistematično vplivali na javno mnenje in so ljudi pitali s svojimi vestmi. Vesti so dobivali od zunaj tudi v času, ko so bili obiski jetnikov prepovedani in so bili zapor pod najstrožjim nadzorom. Politkomisarji so nadzirali ostale jetnike. Proučevali so njihovo miselnost, se zanimali za njihovo politično pripadnost, jih poučevali — seveda po svoje o komunistični ideologiji. Organizirali so prepevanje komunističnih pesmi, zlasti internacionala. Komunisti so te pesmi prepevali popolnoma neovirano, čeprav je badoglijska oblast vedela, da so komunistične. Ljubljanski ofarji pa so se zbirali v Trdinovi in Čopovi ulici ter poslušali koncerte svojih somišljenikov. Pobirali so tudi nekakšno vstopnino: zbirali so po cestah denar za »vevečec« po zaporih. Za nabrani denar so kupili vina in ga pošiljali komunističnim pevcem v zapore, da so lahko pijančevali na veliko in so se še bolj korajžno drli. Vse to se je dogajalo z vednostjo in celo ob tišem zadovoljstvu badoglijske vojske, ki se je toliko ustila, da se bori proti komunizmu.

Celo svoje liste so mogli izdajati

Za propagando, ki so jo komunisti vršili v zaporih, so seveda potrebovali literaturo. V zaporih so jo imeli na pretek. Stalno so jo dobivali noter po najzanesljivejši pošti: prinašali so jo predvsem savejski vojaki. Ti so hodili na dom k raznim volilnim partijcem iz zaporov in jim prinašali potrebno gradivo.

Domobranski list na Gradu

8. četa II. šolske skupine domobrancev na gradu izdaja svoj list, ki izhaja tedensko in je razmnožen na stroju. S svojo obliko in vsebino dokazuje, kako polni domobranske so naši študentje domobranci in kako znajo svoje domobranske dobro izvesti. List nosi naslov »Za slovensko domačijo«. Urejevan je podobno, kot so bili včasih urejevali dijaški poučno-zabavni listi, le da se je k vsej njihovi vsebini pridružila in stopila v ospredje še ena nova okoliščina, v katero so danes prišli naši študentje — da namreč živijo vojaško življenje. List prinaša načelne članke, literarne prispevke — posebno pesmi — kratke vesti in stvari, ki naj bi bile domobrancem pomoč pri pouku v vojaških stvarih. Ima tudi znanstveno uredništvo. Krasijo ga pa prav lepe ilustracije. Seveda so tudi te vzete večinoma iz vojaškega življenja.

Študentje so z izdajanjem lista pokazali, da je v življenju domobranci dovolj mesta tudi za duševno delo in da le ni tako neizpodbitno resnično staro reklo: *inter arma silent musae*

za propagando. Nesramnost komunistov je segla tako daleč, da so izdajali celo nekaj lastnih lističev v zaporih, nekakšnih biltenov.

Komunisti vse ugodnosti, drugi nič

V sobah so imeli popolno nadoblast komunisti. Ti so tvorili kasto zase. Vse drugo, kar ni bilo komunistično, je bilo brezpravna, zaničevana raja. Kasta komunistov je imela silno ugoden položaj. Njeni pripadniki so uživali neštete tistih drobni ugodnosti, ki jetnika tako razveselijo. Komunisti so smeli dobivati v zapore domačo hrano. Drugim to ni bilo dovoljeno, čeprav so bili resnično bolni, borili so se morali cele mesece, da so dosegli to ugodnost. Komunist je prišel v bolnišnico sobo izharka, četudi ni bil bolan. Resnični bolniki pa, ki niso bili komunisti, so morali bivati mesece in mesece po prenatrpanih skupnih sobah. Znani komunist Juš Kozak je bil več mesecev v bolniški sobi, ne da bi bil bolan. Kulturni boljševik, ki je včasih na vsa usta govoril o humanosti, se ni nič pomisljal, spravljati v življenjsko nevarnost druge jetnike samo zato, da bi sam bolje živel. Ko je bil v zaporih za zdravnika komunist Kline, univerzitetni profesor, se sploh ni hotel zmeniti za bolnika, ki ni bil komunist. Badoglijski so tem namišljenim bolnikom komunistom šli tako na roke, da so jim dovoljevali po dva sprehoda dnevno in poljubno število obiskov, same take stvari, ki so bile za ostale jetnike čisto nedosegljive.

Pismo Vide Jenkove

Kakšna podkupljivost in sodelovanje s komunisti sta vladala v sodnih zaporih, nam v majhnih meri pove pismo proslule komunistke iz Novega mesta Vide Jenkove, ki je bila zaprta leta 1942 v sodnih zaporih. Na vpogled imamo njeno pismo, v katerem med drugim piše sledeče:

»Ljubi moji! 26. 12. 1942.

Danes imam zopet priliko, da Vam pišem. Imam se dobro, kar upam tudi Vi. Priznati, ki so minili brez posebnosti, bile smo skupaj z Rozo in Ančko. 24. t. m. je bila zaslišana pričča radi C. kako je govorila, ne vem nič, duh, nič ne zaupam. Tu sem se spoznala z g. Halnrik. Ona se dobro pozna z osebo, od katere sem odvisna. V torek vem pri čem sem, ko ta oseba pregleda moje akte. Seveda tudi ona kaže, namignila mi je, da mu ostanem tudi jaz hvaležna. Ona misli, da 2 do 3 kg masti zadostuje za več ko 1000 lir; je nimajo. Toda o tem pozneje... Sedaj sem v bolniški sobi in se vsak dan kopljem. Imamo krasno novo kopalnico... Sedaj gre pošta in Vam bom večkrat pisala, kar storite tudi Vi. Na sveti večer je bil ves arest v rožah, pili smo kuhanega, za solze ni bilo časa. Ta listek prineso od g. Likar-Heim.

Vloga brigadirja Salemeja

Zgodilo se je celo, da so badoglijski vojak peljali zvečer na lastno roko domov kakšnega partijca in ga naslednje jutro spet privedli nazaj. To ugodnost je n. pr. dosegel Košakov sin s Prešernove ulice. Mnogokrat so se vršili nemoteni ljubavni sestanki med komunisti in njihovimi ljubicami — tudi ob večerih. Takih sestankov so se radi udeleževali tudi badoglijski. Zlasti rad jih je pospeševal prosluli brigadir Saleme in se jih tudi sam navdušeno udeleževal. Mnogokrat so se zavlekli pozno v noč.

Vloga ravnatelja Čamernika

Čamernik je bil do konca leta 1942 ravnatelj sodnijskih zaporov. Ko so se začele po Ljubljani aretacije, je njegova vloga stopila vidno na dan. Z njegovo pomočjo so komunisti organizirali po sodnijskih zaporih pravico komunistično republiko. Ne samo, da je ščitil komuniste, temveč jim je pri njihovi organizaciji celo pomagal, dokler se že s vojskjem samim ni zdelo pobotje le preveč škandalozno za javnost, nakar so ga odpeljali v internacijo.

Stališče komunistov do vere

Zanimivo je, kakšno stališče so komunisti zavzemali do vere in Cerkev. Od začetka so govorili, da so nasproti veri tolerantni in niso imeli nič proti temu, da so se jetniki udeleževali ob nedeljah službe božje. V začetku 1. 1942 pa, ko se je bral pri maši škofov pastirski list, v katerem je obsojen tudi komunizem, so začeli organizirati odpor proti udeležbi pri maši. Za neko nedeljo so ukazali generalni štrajk: vsi jetniki naj bi tisti dan ležali do poldne, da bi nihče ne šel v kapelo. To zato, so dejali komunisti, da se protestira proti Italijanom. Sele zdaj so se domislili, da bodo protestirali proti »okupatorju« in to z opustitvijo nedelje. maše. Onim, ki bi vseeno šli k maši, so grozili, da jih bodo »po osvoboditvi« pomorili. Vse grožnje pa niso velike za legle. Precejšnje število jetnikov se je udeležilo maše. Štrajk je bil zlomljen in naslednje nedeljo je bilo pri maši spet normalno število udeležencev.

Da, enakost! Kdor je živel v sodnih zaporih pod terorjem kakšnega politkomisarija, ta si jo je vsekakor dobro zapomnil. Komunisti so dobivali od zunaj vsak dan prvostorno hrano, tako, da jo ima danes le malokdo, ki je na svobodi, in samo ob večjih praznikih. Dobivali so obilo cigaret, slaščic, sadja, pičete — a vse so dobivali le pravoverni komunisti, za ostale rajo ni bilo ničesar. Komunisti so pitli samo svoje trebuške in so le nekaterim svojim zvestim opredomilnost dajali od svojih dobrot. Drugi ljudje, ki tega niso imeli, zlasti še oni, ki so se vrnili v zapore iz internacije, so žalostno gledali te dobrote, ki so jim drastično kazale pravo podobo komunistične enakosti.

Na Orlovem vrhu bodo pokopali še dva kočevska junaka

Na ljubljanskem Gradu bodo danes, to je 14. januarja 1944 ob 14.30 položili k zadnjemu počitku še dva kočevska junaka, ki sta žrtvovala svoje mlado življenje narodu ob strani njihovih nepozabnih kočevskih domobrancev. To sta:

Meglen Jože, ki je bil težko ranjen v nogi in je 12. januarja umrl v bolnišnici na Studencu in

Umberger Anton, ki ga je zadela mina ter je bil sedaj prepeljan v Ljubljano.

Pogreb obeh junakov bo ob napovedani uri z žal na ljubljanski Grad.

Zaplenjena imovina

Z razglasom šefa Pokr. uprave je bila zaplenjena imovina sledečih komunistov: Jožeta Rusa, sodnika, dr. Borisa Puc, odvetnika, dr. Kobeta Boža, sodnega pristava, dr. Briskija Martina, odvetniškega pripravnika, in Verliča Jožeta, akademika.

Božična poslanica svetega očeta

Vsak dan, zlasti danes, je naše očetovsko srce z vami povezano z globokim in neminljivim čustvom, dragi sinovi in hčerke, ki ste v taki žalosti in stiski. Toda vsi naši naporci ne morejo končati naenkrat te strašne vojske. Ne morejo vrniti življenja vašim ljubljenim mrtvim svojem. Ne morejo vzpostaviti vaših razrušenih domov. Ne morejo vas popolnoma osvoboditi vašega trpljenja. Še manj pa je v naši moči, da bi vam razodel bodočnost, ki njene ključke hrani Bog. On je Gospod nad razvojem dogodkov in le On jim je določil mirni konec.

Dve stvari pa Mi vendarle moremo in hočemo izpolniti. Prva, je ta, da smo Mi storili in bomo vedno storili, kolikor je v Naši gmotni in duhovni moči, da olajšamo žalostne posledice vojne za ujetnike, za ranjence, za razkropljene, za tavajoče, za potrebne, za vse trpeče in stiskane vseh jezikov in vseh narodnosti.

Druga stvar pa je ta, da imate v spominu v teh žalostnih vojnih dogodkih predvsem veliko tolažbo, ki nam jo daje vera, ko nas uti, da smrt in trpljenje v tem zemskem življenju izgubita svojo greko zelo za tiste, ki si morejo za mirno in jasno vestjo prisvojiti ganljivo molitev Cerkev v maši za pokojnike: »Tvojim vernikom, o Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči, in ko je pozemsko bivališče odzeto, je pripravljeno v nebesih večno bivališče.« (Pref. pri maši za pokojne.) Medtem ko drugi, ki nimajo upanja, steje pred grozo zbujujočimi prepadi in njihove roke iščejo oporišne točke, a ne otipajo ničesar, ne iščejo nesmrtnih duše, temveč minljivo zemsko srečo, pa imate vi po milosti in velikodušnosti usmiljenega Boga tudi po smrti nedopovedljivo božjo tolažbo — obljubo nesmrtnosti.

Od take vere črpate notranjo jasnost ter pravno moč, ki ne podležeta tudi najbolj krutemu trpljenju. To je vzvišena milost in neprecenljivi dar,

ki ga dolgujete dobrotnosti Odrčenika. To je milost in privilegij, ki vam nalaga, da vi nanj odgovorite z dejanjem zglede vztrajnosti in ki zahteva vsakodneveni apostolat. Za milost vrača zaupanje tistemu, ki ga je izgubil ter usmerja k duhovni rešitvi one, ki tonejo in se izgubljajo kakor brodolomci v morju sedanjega trpljenja.

Dolžnost kristjanov v sedanjem času. Pot človeštva v sedanji zmešanosti idej je bila kakor pot brez Boga, še več, proti Bogu, brez Kristusa, celo proti Kristusu. S tem nočemo in ne mislimo žaliti tavajoče. Ti so in ostanete naši bratje.

Treba pa je, da tudi krščanski svet razmotri tisti del odgovornosti, ki je zanj odgovoren v sedanjih preizkušnjah. Ali niso mar tudi mnogi kristjani popustili nasproti tistim zmotnim nazorom in življenjskim pojmovanjem, ki jih je tolikokrat obsodilo cerkveno učiteljstvo!

Vsaka mlačnost in vsako nepremišljeno paktiranje s svetnimi ozir v izpovedovanju vere in njenih načel; vsaka strahopetnost in kolebanje med dobrim in zlom v krščanskem življenju, v vzgoji otrok in v vladanju družine; vsak tajni ali javni greh; vse to in še drugo je bilo in je še zlasten prispevek k nesrečam, ki danes pretresajo svet. In kdo ima to pravico, da bi se smatral brez vsakršne krivde? Če greste sami vase in premislite svoja dejanja, vam bo ponižno priznanje o moralni odgovornosti pokazalo v globini duše, kako nujna in sveta sta za vas molitev in dejanje, ki naj zdostita božjemu usmiljenju in pomaganju, da se rešijo bratje. Treba je dati Bogu tisto čast, ki so mu jo za toliko desetletij jemali, ter vrniti ljudem tisti notranji mir, ki ga ni mogoče drugače najti, kakor v duhovni svetlobi belehemskih jaslic.

Na delo, dragi sinovi!

Verordnung über die Sperrstunde und die Polizeistunde in der Operationszone »Adriatisches Küstenland«

Auf Grund der mir erteilten Ermächtigung ordne ich zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe, Sicherheit und Ordnung an:

Artikel 1. — Das Betreten und Befahren der öffentlichen Strassen, Plätze und Wege kann für bestimmte Zeiten (Sperrstunde) verboten werden.

Artikel 2. — 1. Beginn und Ende der Sperrstunde bestimmen im Wege der Verwaltungsanordnung die örtlich zuständigen Präfekten, für die Provinz Laibach der Chef der Provinzialverwaltung.

2. Die Sperrzeiten werden in der üblichen Weise bekanntgemacht.

Artikel 3. — 1. Das Verbot, öffentliche Strassen, Plätze und Wege während der Sperrstunde zu betreten oder zu befahren, gilt nicht für die Angehörigen der Deutschen Wehrmacht, der Deutschen Polizei, des Deutschen Wehrmachtseingetragenen, für die Einsatzkräfte Deutscher Dienststellen und für sonstige Reichsdeutsche, die sich in dienstlichen Aufträgen oder aus sonstigen Gründen im Gebiet der Operationszone aufhalten und sich durch einen gültigen deutschen Lichtbildausweis über ihre Person ausweisen.

2. Das Verbot gilt nicht für die Angehörigen der italienischen Wehrmacht, der italienischen Polizei, der landeseigenen Verwaltungen und der landeseigenen Selbstschutzverbände während der Ausübung ihrer dienstlichen Obliegenheiten.

3. Von dem Verbot können auf Antrag ferner die Personen ausgenommen werden, deren berufliche Pflichten im Überwiegenden öffentlichen Interesse das Betreten und Befahren der öffentlichen Strassen, Plätze und Wege auch während der Sperrstunde erforderlich machen.

Über den Antrag entscheiden die örtlich zuständigen Präfekten, für die Provinz Laibach der Chef der Provinzialverwaltung. Dem Antragsteller ist im Genehmigungsfall eine Bescheinigung des Inhaltes auszustellen, dass er in Ausübung seines Berufes von der Innehaltung der Sperrstunde allgemein oder für bestimmte Zeiten befreit ist.

Artikel 4. — Bei Fliegeralarm oder Fliegerangriffen während der Sperrstunde ist das Betreten und Befahren der öffentlichen Strassen, Plätze und Wege den Personen gestattet, welche

- a) für die Abwehr etwa eintretender Schäden und zur Behebung von Notständen eingesetzt werden (Luftschutzmeldekräfte);
- b) die öffentlichen Luftschutzräume aufsuchen oder
- c) aus Gründen gemeiner Not ihre Luftschutzräume verlassen müssen.

Naredba o prepovedi kretanja in policijski uri na operacijskem ozemlju Jadransko Primorje

Na podlagi prejetih pooblastil odredjam v svrhu vzdrževanja javnega miru, varnosti in reda sledeče:

Čl. 1. — Hoja in vožnja po javnih cestah in poteh se lahko prepove za gotovo časa (prepoved kretanja).

Čl. 2. — (1) Začetek in konec prepovedi kretanja določajo potom upravne naredbe krajevno pristojni prefekti, za Ljubljansko pokrajino pa šef pokrajinske uprave.

(2) Čas prepovedi kretanja se objavlja na običajni način.

Čl. 3. — (1) Prepoved hoje in vožnje na javnih cestah, trgih in poteh ob času prepovedi kretanja ne velja za pripadnike nemške vojske, nemške policije, uradništva nemške vojske, osebja, ki je na razpolago nemškimi uradom ter za sledečnje Nemce iz Rajha, ki se zadržujejo po službenem nalogu ali iz drugih razlogov na področju operacijskega ozemlja ter se glede svoje osebe izkazuje z veljavno, s fotografijo opremljeno nemško izkaznico.

(2) Prepoved ne velja za pripadnike italijanske vojske, italijanske policije, lastne deželne uprave in lastnih deželnih sa-

Diejenigen Personen, welche nicht den Luftschutzkräften angehören, haben auf der Strasse den Anweisungen der Sicherheits- und Ordnungsorgane der Luftschutzleitung unbedingt Folge zu leisten. Sofern nicht Gründe gemeiner Not ihr Verbleiben auf den öffentlichen Strassen, Plätzen und Wegen erfordern, haben sie spätestens 1 Stunde nach dem Ende des Fliegeralarms oder des Fliegerangriffs die Strasse wider zu verlassen.

Artikel 5. — Öffentliche Lokale und Vergnügungstätten jeder Art, einschliesslich der Theater und Lichtspielhäuser, haben 1 Stunde vor Beginn der Sperrstunde ihre Vorführungen zu beenden und die Abgabe von Speisen und Getränken an ihre Gäste einzustellen.

Artikel 6. — Ich ermächtige die örtlich zuständigen Präfekten, Ausnahmen von diesen Bestimmungen auf Grund der örtlich vorliegenden Gegebenheiten zuzulassen.

Artikel 7. — Verstösse gegen die Bestimmungen dieser Verordnung werden mit Geldstrafe und mit Freiheitsstrafe oder mit einer dieser Strafen geahndet.

Triest, den 22. Dezember 1943.

Der Oberste Kommissar:
RAINER e. h.

Verordnung zum Schutz der Wirtschaft

Auf Grund der mir erteilten Ermächtigung ordne ich an:

Artikel 1. — Wer die Bedarfsdeckung der Wirtschaft dadurch gefährdet, dass er vorsätzlich falsche Angaben

1. über den Bedarf oder Bestand an Arbeitskräften,

2. über den Bedarf oder die Vorräte an für die Wirtschaft wichtigen Rohstoffen, Materialien, Erzeugnissen, Maschinen oder Geräten macht, wird mit Freiheitsstrafe, in besonders schweren, die Wirtschaft erheblich beeinträchtigenden Fällen mit dem Tode bestraft. Daneben kann auf Geldstrafen in unbeschränkter Höhe erkannt werden.

Artikel 2. — Falsche Angaben macht auch derjenige, der eine Meldung, zu der er verpflichtet ist, vorsätzlich nicht oder nicht vollständig erstattet.

Artikel 3. — Für die Aburteilung ist der Sondergerichtshof für die öffentliche Sicherheit zuständig. Die Strafverfolgung tritt nur auf Verlangen derjenigen Behörde ein, deren Aufgabe der Täter unwahr, unvollständig oder nicht beantwortet hat.

Triest, am 30. Dezember 1943.

Der Oberste Kommissar:
RAINER e. h.

moobramnih oddelkov za časa izvrševanja njihovih službenih nalog.

(3) Od prepovedi se lahko na predlog izvajamo nadalje one osebe, čijih službenih dolžnost zahteva v pretežno javnem interesu njih hojo in vožnja po javnih cestah, trgih in poteh tudi ob času prepovedi kretanja.

O predlogu odločajo krajevno pristojni prefekti, za Ljubljansko pokrajino pa šef pokrajinske uprave. Predlagatelj se mora v primeru ugoditve izročiti listina, da jo v izvrševanju svojega poklica sploh ali ob gotovih časih oproščen od upoštevanja prepovedi kretanja.

Čl. 4. — Ob zračnem alarmu ali zračnih napadih za časa prepovedi kretanja je hoja in vožnja po javnih cestah, trgih in poteh dovoljena onim osebam, ki

- a) se uporabljajo za zaščito morebiti nastalih poškodb in za odvrnitev nesreč (možnost zračne zaščite);
- b) se podajo v javna zaklonišča, ali
- c) morajo iz razloga splošne sile zapustiti svoja zaklonišča.

Osebe, ki ne pripadajo moštvo zračne zaščite, se morajo na cesti brezopojno pokoravati odredbam organov za varnost in red pri zračni zaščiti. V kolikor ne zahtevajo razlogi splošne sile, da ostanjejo na javnih cestah, trgih in poteh, morajo po zvezi najdalj eno uro po končanem zračnem alarmu ali zračnem napadu ceste zopet zapustiti.

Čl. 5. — Javni lokali in vsakovrstna zabavišča, vsteta tudi gledališča in kinematografi, morajo eno uro pred pričetkom časa, tekom katerega je kretanje prepovedano, končati svoja predavanja in ustaviti razdeljevanje jedil in pičic svojim gostom.

Čl. 6. — Krajevno pristojne prefekte pooblašča, da dovolijo na podlagi obstoječih lokalnih prilik, izjeme od gornjih določil.

Čl. 7. — Kršitve določil gornje naredbe se kaznujejo z denarno kaznijo in s kaznijo na prostosti ali z eno izmed obeh kazni.

Trst, dne 22. decembra 1943.

Der Oberste Kommissar:
Rainer I. r.

Naredba

o zaščiti gospodarstva

Na podlagi prejetih pooblastil odredjam:

Čl. 1. — Kdor ogroža možnost kritja potreb za gospodarstvo s tem, da namerno da napadne podatke

- 1) o potrebi ali o obstoju delovnih sil;
- 2) o potrebi ali o zalozah za gospodarstvo važnih surovin, tvarin, izdelkov, strojev ali orodja, se kaznuje s kaznijo na prostosti, v posebno težkih primerih, ki obutno škodijo gospodarstvu pa s smrtjo. Razven tega se izrekuje lahko tudi denarna kazni do neomejene višine.

Čl. 2. — Napadne podatke daje tudi oni, ki namerno ne vloži obvezne prijave, ali je ne vloži popolnoma.

Čl. 3. — Za presojo je pristojno posebno sodišče za javno varnost. Kazenski pregon se uvede samo na zahtevo dotične oblasti, na katere vprašanje je dal obtožbeno resničen, nepopoln ali sploh nikak odgovor.

Trst, dne 30. decembra 1943.

Der Oberste Kommissar:
Rainer I. r.

(Dalje.)

V cerkvi sredi Ljubljane se čuda gode

Večen mir je le med mrtvimi na pokopališču. Leibnitz.

Vojni časi prinesejo marsikatero spremembo s seboj, tako za žolodce, pa tudi za srce in glavo. Človeku, ki je včasih se nedeljsko mašo zamujal, se primeri, da ga dušna tesnoba, ko se prebudi v novi dan, tudi kdaj med tednom napoli v cerkev k zgodnji maši. In po moje je na delavnik pri franciskanih celo prijetnejše. Tiste gneče ni — gorje Ljubljani, ko bi niti v tej najbolj priljubljeni cerkvi na praznik ne bilo gneče in včasih tudi malce posvetno oko ima lepši razgled... Tudi v cerkvi je življenje in kdor ga opazuje, bo videl, da je tudi življenje v cerkvi — boj. Ne mislim boja za zbranost v molitvi, ampak boj med dvema razredoma: moških in žensk. Pri franciskanih, enako po vseh cerkvah, ki so kaj več obiskane, bijeta ta dva razreda boj za prostor. Navadno je tako, da so ženske v ofenzivi, moški pa izvajajo, da ne bi bili obkoljeni, gibno obrambo na listni strani cerkvene ladje, da bi imeli v skrajnem primeru možnost za popoln umik z bojišča. Pa nikar ne recite, da je to pretravanje! Gola resnica je, da so hoteli moški obiskovalci cerkva že nekoč prositi škofa, naj jim odkaže kako ljubljansko cerkev,

kamor bi izvedli »secessio plebis«. Seveda bi morala biti ta cerkev pod klavzuro, sicer bi utegnili biti izgnani tudi iz nje... No pa do tega ni prišlo, kajli, pri franciskanih vsaj, se je zgodilo čudo. Moški so prešli v napad. Kar niso zmogle besede patrov, da naj bodo ženske vendar tako uvidne in prepuste moškim vsaj zadnjo skupino klopi na moški strani in kapelico sv. Alojzija, to so storile goste vrste moških. So to Ljubljanci, ki jih je pripeljala v cerkev resnost vojnega časa, so to deželani, pregnani z domov od lastnih »bratov«-komunistov, brezdomci, ki pa so našli tudi pri nas dom: hišo Očeta nebeskega. In človeku je prijetno pri srcu, ko vidi te goste trume mož, mnogi med njimi stoje kot izklesani v svojih modrih uniformah, zlasti kadar se začne mnogi med njimi pomikati k obhajilni mizi. Že prej je pristopalo k obhajilni mizi skoraj toliko moških kot žensk, pa ženske kljub temu niso privošile moškim strani, sedaj pa je množica mož sama napravila red. Ko bi sedaj bili ti taki, kot so bile prej ženske, bi se morale te pomakniti nazaj prav do vrat obhajilne mize pod kip sv. Avgušlina. No, pa maščevanja kristjan ne sme poznati. Pravica, mir — in vse dobro. A zato — najprej pravica in mir v cerkvi!

Zanesljiv vremenski koledar

Bodočnost je uganka, a človek nerešenih ugank ne ljubi. Ugiba, vrta po preteklosti, dela statistike za dolga leta nazaj; iz zgodovine sklepa, kaj bo sledilo sedanosti. Tudi vprašanje, kakšno bo letos vreme, človeka mori, saj kuriva nimamo na pretek.

V slovenčevem koledarju nam odgovarja na to vprašanje priznan strokovnjak-vremenoslovec. Te dni sem bral staro pratiko, ki jo je leta 1856 izdal tedanji ljubljanski knjigarnar Giontini in vremenska napoved v njej je tako imenitna, da bo tudi letos veljala. Izvolite:

Vremenska pratika

Letos bo sploh dobro leto in lepo vreme. Kakor so pa pri vsaki reči izvetki, tako tudi tukaj. Kadar bo tedaj slabo vreme, se mora le med izjemke šteti, naj bo že kadar in kolikorkrat hoče.

Prosinček bo mrzel; kakaj kdo ne ve, da je ta mesec v sredi zime? Vendar bodo tudi nekateri topli dnevi, zlasti pri dobro zakurjeni peči. Snega bo veliko, posebno v visokih hriboh, kjer bo tudi dalje časa obležal, kakor na planjavah.

Svečan. Ta mesec bo prav pust. Bo imel celih 29 dni — hladnih in mrzlih. Vendar bo pa vse druge dni tega meseca vreme, kakor bi si ga le kdo sam zamislil hotel; ne bo snega, ne mraza, ne sicer kakšnega drugega hudega vremena.

Sušeč bo imel rep zavrt po stari navadi. Post bo lep, pa ne za vse. Veliko noč bo najbolje doma praznovati. Marsikateri pomladanski rožici bo še mrzli glavič zavihal.

Mali traven. Sveti Jurij ne bo sicer nobene zelene suknje prinesel, vendar bo že takrat lepo, v več krajih tudi zelo mokro. Vode bodo silno velike, posebno v tistih krajih, ki niso prav daleč od morja. Veliki traven bo večji del prav prijeten. Kdor ne bo ta mesec potreboval,

ga dela storil, se bo prihodnji mesec kesal. Trta bo dober zarod pokazala. Zito tudi dobro.

Rožnik bo vseskozi lep. Ta mesec se bo lahko največ dela storilo na dan. Kres bo suh gorel. Kdor bo ta mesec seno spravil, ga bo večji del spravil — suho.

Mali srpan. Seno bo dalo veliko opraviti. Delavcem bo zelo nagajala mokrota, naj bo že od deževja, ali od poiz. Vročina bo velika. Sveti Jakob bo lep.

Veliki srpan. Kdor je zadnje dni preteklega meseca zito suho spravil, ga bo lahko kaj mlati; — kdor ga pa še ni — naj gleda, kako ga bo zdaj sušil. Muh bo veliko; tudi takšnih, ki bodo marsikomu po glavi žumele.

Kimovec bo prinesel veliko sadja, ako ga prej kaj posebnega ne pobere in ne vzame. Grozdje bo dobro, pa makroto bo imelo. Sv. Mihael bo pa marsikje sušo napravil, tako da ne bo vsem všeč, posebno tistim ne, ki se jim bodo penzi usušili.

Deseti mesec (naj bi se že imenoval kakor koli bi hotel, da bi le Kozoperski ne bil). Ta mesec se začne večji del za vse tiste, ki z glavo delajo, tožni dnevi in nezdruženo vreme. Megla bo gosta, posebno kadar nič vetra ne bo. Skoraj z vsakega oblaka bo dež.

Listopad — začne mrzel prihajati. Zadnji čas je, se ta mesec z drvmi prevaditi in potira okna zamašiti. Tudi gorko suknjo bo dobro si omisliti, kakaj blizu je — zima. Bele muhe se bodo že kje pokazale. Dolgočasen mesec, kjer ne bo tega, kar bi bilo treba.

Gruden. Zima je pred vrati. Marsikateri bo cvilil, ki ni še prej nikoli take zime učkal. Kdor je prej za zimo skrbel in se s potrebnimi previdil, se zdaj ne bo kesal. — Staro leto mine — lepo in tiho.

svetovni vojni je morala svoje delo omejiti, nakar se je 1920. leta reorganizirala v osrednjo srbsko kulturno društvo z nalogo, da duhovno in materialno podpre vsako akcijo in kulturni napredek srbstva;

L. 1827., se je rodil v Begunjah na Gorenjskem dr. Valentin Zarnik. Po dovršenih pravnih študijah na Dunaju je bil odvetnik v Ljubljani, kjer se je živo udeleževal političnega in kulturnega življenja. Z Jenkom in Erjavcem spada v rod Vajcevec, in tudi porojec je rad objavjal kratke feljtone, črtice in potopise, v katerih ni štedil s humorjem. L. 1861. je priobčil daljšo povest »Ura bje, človeka pa ni«, pozneje pa še povest iz zgodovine Poljakov za časa bojev za svobodo. (1830. l.) pod naslovom »Maščevanje usode«. Zarnik je bil odličnega govornik in je rad nastopal z govori v čitalnicah in na taborih. Svetovno spada v rod mladostlovecev. Umrl je v Ljubljani 1888. l.

Ne, koliko kdo da, ampak koliko bi mogel dati, na to bodo nekoč gledali.

Za današnji dan

Koledar

Petek, 14. prosinca: Hilarij, škof in cerkveni učenik; Feliks Nolski, spoznavalec; Makrina, sveta žena.

Sobota, 15. prosinca: Pavel Puščavnik; Maver, opat; Makarij Vel., opat.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino »Matica«

»Lažnivi kljukeci«. — Predstave ob 14.30 in 17.

Kino »Union«

»Priljubljeni sveti«. — Predstave ob 15.30 in 17.30.

Kino »Sloga«

»Kogar bogovi ljubijo«. — Predstave ob 14.30 in 17.

Kino »Kodeljevo«

»Simfonija življenja«. — Predstave ob 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Dramsko gledališče

Petek, 14. januarja: Zaprto.

Sobota, 15. januarja, ob 16: »Cvrček za pečo«. Red B.

Nedelja, 16. januarja, ob 16: »Deseti brat«. Izven. Ceno od 18 lir navzdol.

Ponedeljek, 17. januarja: Zaprto.

Dickens »Cvrček za pečo«, komedija v treh dejanjih. Igrajo: Cesar, J. Kovič, M. Skrbinec, Gregorin, Saričeva, V. Javnanova, Levčarjeva, Bakarjeva, Režiser C. Debevec, scena inž. E. Franz, kostumi J. Vilfanova.

J. Jurčič »Deseti brat«, 16 slik po Jurčičevem romanu za oder priredil P. Golja. Zgodba iz naših krajev opisuje usodo desetega brata, ki kot brezdomec, v svoji nesreči pomaga ustvarjati srečo drugih. V glavnih vlogah: M. Skrbinec, Levčarjeva, Lipah, Peček, Verdonik, Drenovec, Cesar, Kraljeva. Režiser prof. O. Šest. scenograf inž. E. Franz.

Onerno gledališče

Petek, 14. januarja: Zaprto.

Sobota, 15. jan. ob 16. »Prodana nevesta«. — Red Sobota.

B. Smetana »Prodana nevesta«, komična opera v treh dejanjih. Osebe: Krušina — Janko, Ljudmila — Polčeva, Marinka — Poljanarjeva, Miha — Dolničar, Kata — Golobova, Vašek — Banovec, Janko — Slavonac K. g. Kecal — Lupša, cirkuški ravnatelj — Jelnikar, Esmeralda — Barbičeva, Indijance — Marek. Dirigent D. Zehro, režiser C. Debevec, koreograf inž. P. Golovin.

Uprava Državnega gledališča v Ljubljani sporoča: Tenorist Ivan Francel je odpotoval v Zagreb, kjer se bo podvrget operaciji mandljcev. Po okrevanju se povrne zopet v Ljubljano in bo takrat izpolnil obveznost, ki jih ima do Državnega gledališča v Ljubljani.

Dekletu na pot v življenje

GERELY JOLANTA

»DAJ MI SVOJE SRCE«

150 strani, broš. 36 lir, vezano 45 lir.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
PRED SKOFIJO 5 MIKLOŠIČEVA CESTA 5

Radio Ljubljana

dnevni spored za 14. januar:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav: vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 12 Opeldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert malega orkestra vodi Stenovič — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Za vsakega nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Iz pesniškega sveta — 19 Sramiti igrayo — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala glasbena modigra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Iz našega arhiva plošč — 21 Besede in napovedi in večne nemške povesti — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

OBVESTILA PREVODA

Razdeljevanje jabolk

Od 14. t. m. dalje se bodo razdeljevala jabolka po 2 kg na odrezek 23-4c navadne živilske nakaznice, izdane od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Jabolka bodo razdeljevali sledeče tvrdke: Gospodarska zveza (Majstrova ulica), in Kmetijska družba (Novi trg), vse nabavljale zadruge in Konzumna društva, trgovci s sadjem in zelenjavo (stojnice na Pogačarjevem in Vodnikovem trgu ter vse specialne sadne trgovine po mestu in trg. Sever in Comp.

Vrstni red: 14. t. m. črke A—D, 15. t. m. E—I, 17. t. m. J—N, 18. t. m. črke O—T in 19. t. m. U—Z.

Nabava soli in vžgalic na debele

Glasom »Naredbe o preskrbi prebivalstva Ljubljanske pokrajine s kuhinjskimi in živilskimi soljo ter z vžgalicami« (Služb. list št. 2 z dne 5. jan. 1944) je prevzel Prehranjevalni zavod »Prevod« v Ljubljani veliko prodajo soli in vžgalic ter od daja z današnjim dnem te predmete samo »Prevod«. Zaradi tega sporoča Prevod vsem prizadetim sledeče:

1. Vsi ljubljanski trgovci in peki bodo prejeli oddel nakazila za sol in vžgalice pri »Razdelilnem oddelku 1 da«. Novi trg št. 4-II, obenem z n. drugih racionaliziranih predmetov.

2. Podoželski občinski preskrbovalni uradi, dalje zavodi, industriji, živinorejci itd. dobijo nakazila za sol in vžgalice neposredno pri »Prevodovem oddelku s monopolske predmete«. Novi trg št. 4-III.

3. Sol se bo izdajala samo proti predložitvi potrebnega števila opranih in za transport uporabljenih solnih vreč.

4. Odrezke za opravičitev izdane soli in vžgalice oddajo ljubljanski trgovci pri Mestnem preskrbovalnem uradu v Ljubljani, podoželski trgovci pa pri svojem občinskem preskrbovalnem uradu, oboji mesečno skupno z odrezki drugih racionaliziranih živil.

Važno za potrošnike kuriva

Po nalogu Pokrajinskega gospodarskega sveta se opozarja vse potrošnike, da smejo nabavljati kurivo samo pri trgovci, ki je označen na nakaznici. Preimenovanje na drugega trgovca je možno in dopustno le, ako gre za utemeljene razloge — preselitev in podobno — in samo na podlagi uradnega popravka od Pokrajinskega gospodarskega sveta na nakaznici, opremljenega s štampiljko. — Sindikat trgovcev s kurivom.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Nad 150 milijonov hipoteknih posojil

Splošen pregled o raznih, na nepremičninih vknjiženih posojilih in kreditih kaže, da je bilo lani podanih pri zemljiški knjigi ljubljanskega okrajnega sodišča 750 predlogov, predlaskim 822 na vknjižbo zastavne pravice v varnost raznih, od denarnih zavodov in zasebnikov danih posojil ali pa za znanambo vrstnega reda v varnost raznih kreditov. Svota vseh tako vknjiženih in znanamovanih posojil je dosegla 105.200.950 lir, predlaskim prilično enako svoto, namreč 105.239.735 lir. Lani je bilo od teh predlogov 258 za znanambo vrstnega reda glede kreditov v skupnem znesku 71.659.126 lir. Vknjižena so bila dostikrat pravi visoka, milijonska posojila, ki so jih dobila razna podjetja na svoje preprečevanje.

Meso je seveda za vse, čeprav...

Resnična, žalostna zgodba, kako se človek prevzame in začne zaničevati rezeva, ko se dokopije do denarja, a je bil poprej sam reven kot cerkvena miš. V samotni hišici je stanoval z ženo Mico in hčerko Anko. Bil je Jože izvežban v mearski obrti. Skromno je živel poprej. Tu in tam je revnim ljudem za malo odškodnino prinašal drobce, posebno »teletji razjelce«. Ko je v deželo prihrumela vojna vihra in so se gospodarske prilike hitro spremenile, ga je verižniško-prekupačevski val vrjel na površje. Jože je začel po skrivnih golovskih potih in stezah vtihoaplajati zaklano živino, tako teleta in prešiče. Skrivaj je prodajal meso in zalagal ljudi ob kritičnih dnevih z mesnimi izdelki. Vidno je bogatel, zlasti ko je družina navezala sprva prijateljske, pozneje intimne zveze z nekimi savajskimi varnostnimi organi. Ti so ga krili. Žena Mica je postala ohola in ni v vsakomur govorila. Ko so prihajale revnejše ženske povpraševati po kakem mesu, jim je navadno prevzeto nahurllala: »Samo za bogate je meso! Po 9. septembru so se prilike preobrnille. Mica in hčerka Anka

Dnevne novice

Pri oltarju Marije Pomagaj v stolnici je od Novega leta dalje vsak dan ob 19 urah maša za verski prepoved in moralni dvig Ljubljane in celoga naroda.

Polna duhovitosti, lepih naukov in resničnega veselja je odlična češka komedija »Velika skušnjava«, delo, ki jo stalno na sporedu tudi pri velikih gledališčih. V nedeljo ob 16 jo bo uprizoril Rokodelski oder. Vsem, ki si žele prijetnega oddiha, obisk tople priporočamo. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10—12 in od 14 do pričetka v društveni pisarni, Petrkova 12-I, desno.

Drugi in tretji tečaj za pomočnice za hišno prvo pomoč ob letalskih napadih. — Drugi tedenski tečaj se prične v nedeljo, 23. t. m. Predavanja bodo trajala od 9 do 10.30 v štirih zaporednih prazniških dnevih ter bodo v sejni dvorani mestnega poglavarstva z dohodom poleg trgovine mestne elektrarne. Tretji tečaj bo ob delavnikih od 21. do 27. t. m. vsak dan od 17—18 istam. K tema tečajema naj pridejo vse za hišno zaščito prijavljene gospe in gospodje, ki so se javile do 4. t. m. One udeleženke, ki bodo obiskovale popoldanska predavanja ob delavnikih ter bi bile po 17 se zaposlene, naj prosijo svoje delodajalce, naj jim omogočijo prihod k predavanjem o pravem času. Predavanja se prične natančno ob določenih urah.

Kino. Zaradi izrednega zanimanja za film »Simfonija življenja«, ki ga je predvajal kino Sloga v največje zadoščenje vseh obiskovalcev, sporočamo, da pride ta film v kino Kodeljevo, ki bo začel z njegovim predvajanjem v danes. V nedeljo bodo tri predstave, in sicer ob 13.30, 15 in 17. Predprodaja za nedeljske predstave bo že v soboto od 17 dalje in v nedeljo od 10.

Dražja poljskih avtomobilov. Uprava poljske v Ljubljani bo prodala 4 italijanske avtomobile znamke »Sper« na javni dražbi, ki bo 15. t. m. na dvoršču šempetrsko voljanice. Ogled avtomobilov pol ure pred dražbo. Interesenti avtomobilov vabljeno!

FORMICOT PASTILE za desintekeljo nast in grla dobiti v vsaki lekarni.

V kratkem bo izšel

poslednji del trilogije Janeza Jalena

»BOBRI« III. del

Naročite se na Slovenčev knjižnico, ki vam nudi najlepša dela iz domače in tuje književnosti.

Posestne spremembe po zemljiški knjigi

Zemljiška knjiga je zaznamovala proti koncu decembra več posestnih sprememb. Tako: Dolar Janko, posestnik v Ljubljani, Gorupova ulica št. 3 je prodal Francu Košenini, posestniku Vič, Tržaška cesta št. 119 večje k. ob. čišni št. Petersko predmestje I. del ležeh žemljiških parcel v skupni izmeri 794 kv. m. za 60.000 lir. — Merhar Anton ml., posestnik Ljubljana, Podutiška ulica št. 28 je prodal Katarini Skandrov, posestnici in trgovci v Ljubljani, Celovška cesta št. 79 zgodno parcelo št. 534-t k. o. Zgornja Siska v izmeri 2362 kv. metrov za 27.000 lir. — Vidmar Stane star., industrijalec Savlje 18 je prodal inž. St. Vidmarju ml., tehničnemu ravnatelju od tam nepremično vlož. št. 728 k. o. Ježica v skupni izmeri 6930 kv. m. za 38.000 lir.

Kronika nesreč

Na Poljanski cesti v bližini realne gimnazije je tramvaj podrl 12-leinega posestnikovega sina Jožeta Mrvarja, doma iz Žužemberka. Poškodovan je bil po vsem životu. Druga tramvajska nesreča je bila v Prešernovi ulici, ko je prišel pod tramvaj 54-letni posestnik Filip Ovnik iz Dol. vrha pri Gročuplju. — Od srede jutraj do četrtka dopoldne reševalna postaja ni zaznamovala nikakih nezgod.

Naročajte roman »Ivanhoe«!

vsega naroda za božje usmiljenje, temeleča na cerkvenem klicu »Mislerere mei, Domine!« S temi pesmimi je Šali zapel »kot srce v sredini«, da vporabim župančičevo primerjo, pojoč v žalosti vseh rekvijem in mislerere za vse mrtve in žive. S tem je stopil iz kroga svojega srca v narod, razbil je tesno igračkajočo obliko svojih pesmi, o kateri smo se že bali, da bo ostala že preveč gregorčičevsko stereotipna oblika štirivrstnične, ter se sprostil v strugo širših obsežnosti. In pa se sprostil v brezovinski horizontalno se prelivačiji biblični ritim, temveč ga je žalost zožila v župančičevsko vertikalno postavljenje figurativnih skladov.

»Smrt govori«, zaključuje zbirko z mislijo, kot jo je pesnik postavil v motto, povzeto iz nemškega srednjeveškega mistika Angela Silezija:

Smrt je dobrotna: čim huje nas boli, življenje lepše zmira iz nje nam spet vzka!

Taka je ta skromna, majhna zbirka, ki je izšla samo v bratrnih izdajah v lepo Debenjakovo vinjeto na naslovni strani. Preskromna oblika, za bogastvo in lepoto, ki jo skriva v sebi. In tudi za pomen, ki jo ima taka pesniška zbirka v današnjih časih. Za Šalija pa pomeni gotovo napredek. Z njo se uvršča med naše najboljše pesnike. Je to poezija, ki ni slonokoščeni grad, temveč ima stik z življenjem ter je najtesneje zvezana z usodo naših dni.

KULTURNI OBZORNIK

Nova pomembna pesniška zbirka

S. Šali: Srečavanja s smrtjo

Za božične dni je Ljudska knjigarna naročnike knjižne zbirke »Naša knjiga« prijetno presenetila s poklonitvijo lepega daru, nove pesniške zbirke Severina Šalija »Srečavanja s smrtjo«. Skromna zbirka na zunaj, namenjena »za na vrh« zvestim naročnikom ter samo v 300 izvodih za knjigotroško prodajo, 14 pesmi (str. 38) — toda: resnična poezija, najboljša teh vojnih let, vrstnica župančičevi pesmi iz prejšnje svetovne vojne, zbrani v »Zarjah Vidovih«. Kakor organsko je zrastle Šali iz prejšnje zbirke in kako smel korak je napravil naprej! Že v prvi zbirki »Slap tišine«, s katero se je predstavil javnosti kot izrazit pesnik romantične bleščave in realistične osnove, ima poseben ciklus pesmi, naslovljen »Žalostinke«. Tej skupini je dal že takrat motto:

Zdaj dnevi so ko vernih duš večer: povsod doživlja katalafki črni. Ti, ki nam bereš rekvijem, obrni svoj mračni list, v nas vzbujajoč nemir!

Toda Ta, ki je tedaj v drugih pokrajinah bral rekvijem (l. 1940) je obrnil

knjigo Usode na tisto stran, kjer se nahaja tudi naš narod: med nas je stopila Smrt in pesnik se je v teh zadnjih letih na vsakem koraku »srečaval z njo«. Po prvi zbirki je sicer Šali zapisal v pogovoru z menoj v »Slovenec«, da upa, da bo v prihodnji zbirki zapel himnične pesmi, nekako po zgledu Březine, ki mu je najljubši pesnik. Toda tedaj ni mislil, da bo z novo zbirko zapel himne — Smrti, žalostinke narodu in svojemu srcu, da bo struna, na katero bo zaigrala bolest svojo otožno kot violo drhtečo melodijo, ovito v žalost občutja in v blešč prišpodb. V njegovem srcu se je zgnila najprej ta bolestna struna sprčo groze in prvih srečanj s smrtjo v minulih stvareh in osebah, da je potem zanihala v močnih nihajih in zapela otočni rekvijem za vse, ki so padli na naši zemlji in se vzela naravnost himnično k Bogu v prošnjo vseh slovenskih src: Usmili se nas, o Bog, daj nam mir! Daj nam po teh srečavanjih — smrtjo novo življenje, srečnejše, boljše, čisti pesnikova vera je trdna vera katoliškega mistika:

Kar je s smrtjo odšlo, kar v zemlji spi, je vdano čakanje in ni mrtvot: iz vaših živih src naprej živil

Po takem nihanju srčne strune je uredil tudi svojo zbirko, ki ni razdeljena

v razdelke, temveč je kot zapeta na eni struni, ki začneja nihati iz osebne žalosti v srcu pesnikovem in se razmahne v žalostinko za vse naše mrtve, v sredinsko slovensko molitev Bogu Maščevalcu za usmiljenje in v pogovor s Smrtjo po njenem zadnjem emisu, ki je življenje.

Prvih šest pesmi (Smrti, Groza, Stvari minule, Noč, Tiha ura, Žalosti) so še pesmi osebnega značaja, pesmi, dojemana smrti v srcu sprčo mrtvaškega okolja:

Na vseh križiščih me srečuješ, vse upe nosijo tvoj znak, ob vseh ležiščih mi nočuješ, pripenajša nanje žalni trak.

V razkošju sreče z mano plešeš, vrtinči ure kakor dim, na srčne eanje križe klešeš, pozvanjaš z navčki mojih rim.

Vsa pokrajina diha vanj z grozo, ko »z mrtvim cvetjem zaljša mrtve« in ko »večnost bje plat za mrtve«. Vse stvari in predmeti iz preteklosti mu spričo misli na smrt dobivajo nove poteze in noč mu je samo še začarani mag, ki naj prepelje pesnika »v krajine srca«. Naslednja »Žalosti« pa je ena najlepših pesmi v zbirki:

O žalost vseh, vsega! Ta žalost moja — s teboj žarim kot v trtju sočen grozd, po tebi večnost mi postaja gost.

Džingiskanovi Mongoli na pohodu

Ogotajev sin Gujuk je postal veliki kan. Za njegove vlade je stopil v pokoj najslavnejši vseh mongolskih generalov, stari Subotaj. Zaslužil je pokoj, pa tudi pokojnino. Bil je mladostni Džingiskanov tovariš. Na vseh pohodih je prejezdil toliko, da bi lahko dvakrat objahal zemljo. Nešteto vojskavov je popeljal do zmage, premagal je samo dva in trideset različnih narodov in dobil pet in šestdeset odličnih bitk na vseh krajih azijske in evropske celine. V pokoj je stopil star osemdeset let. Kdo drugi, če ne on je imel med najhrabrejšimi Mongoli pravico, da se je zavlekel v svoj šotor in tam prebil večer svojega življenja.

Veliki kan Gujuk pa je ljubil veselice. Kot nihče je znal praznovati državne blaginje. Ves mongolski narod je obdarjal z darovi in nagradami; razsiral je, kar se je le dalo. Samo eno leto je vladal, pa ga je že razuzdano življenje vrglo na posteljo in žalostno je umrl.

Velikanska država pa se je prav počasi začela drobiti. Velike plemiške

rodbine so začele uporno dvigati glave, nagajati so začele druga drugi. Razpad cesarstva je preprečil le novi veliki kan Menke, ki je bil zadnji med Džingiskanovimi vnuki, ki je bil še močan in ne slabi kot vsi drugi.

Kmalu za tem so začeli prihajati v cesarstvo prvi krščanski misijonarji. Učili so nauk o novem človeštvu in pridobili so tudi prve vernike. V to dobo so posegle vmes zopet nove vojne. Brat velikega kana Menkeja je odrl z veliko armado proti Bagdadu, da bi ugnal Turke.

Medtem pa je veliki kan Menke umrl na bojnem pohodu proti Kitajski. Umrl je kot vojak sredi boja. Na napadalni lestvi na vrhu obzidja, ki je oklepalo kitajsko trdnjavo, ga je zadel smrtni udarec. Bila je to smrt, kakršno so si želeli tudi vsi njegovi veliki predniki.

Za vladanja Menkejevega naslednika velikega kana Kublaja je bival dolgo vrsto let svetovni potnik Marko Polo na mongolskem dvoru v Pekingu kot zaupnik.

Prav Marko Polo je tudi podrobneje opisal mongolsko državo in je ni mogel prehladiti. — Prav malo je manjkalo, pa bi bil postal Kublaj kristjan. Marko Polo ga je skušal prepovoriti, vendar ni uspel.

Kublaj se je seveda bojeval zopet z vsemi močnimi narodi in plemeni čisto po zgledu svojih dedov. Njegovi generali so se bili v Kašmirju in v Bengaliji; mongolska vojska se je izkrenala — tudi invazija kakor treba — na Javi in Sumatri; Mongoli so osvojili Anam, Tonking in nekatere južne kitajske dežele; Mongoli so tedaj napadali tudi sibirsko plemena, ki so živela od lova. Istočasno pa so drugi mongolski odredi prodrli celo do Afrike. Če ne bi posegel vmes strahovit vihar, bi zgodovina marsikaj vedela povedati o še čudovitejšem podvigu, ki ga je podvel mongolski admiral z ogromnim brodom. Odpeljal se je s sto tisoč možmi proti japonskim otokom, da bi tudi Japonce prisilil, da bi priznali mongolsko nadoblast in plačevali davek. Z ladjami vred pa je utonil admiral in vsa njegova vojska.

Po Kublajevi smrti se je začelo razsulo ogromnega kraljevstva. Prepripi v knežjih rodbinah in zahrbtno rovar-

jenje dvorskih strank so si podajali roko.

Nekaterim bolj odločnim velikim kanom se je sicer še sem in tja posrečilo, da so povezali podirajoče se cesarstvo, toda noben tak obliž ni držal za dolgo.

Kitajski vladarji so bili tisti, ki so končno podrl Džingiskanovo cesarstvo. Zadnji veliki kan je vladal v Pekingu. Bil pa je pravi čudak, niti najmanj se ni menil za svoje cesarstvo, igralci se je le z nekakšno vodno uro, ki je izumil.

Na lepem so se uprli Kitajci. Še na misel ni prišlo kanu, da bi se branil. Zbral je vse Mongole, ki so mu še ostali in se z njimi prebil čez veliki zid in od tam naprej skozi puščavo Gobi v pradamovino svojih dedov. — Tako so Mongoli prišli nazaj domov.

Poludruge stoletje je ležala usoda vsega sveta v njihovih rokah. Potem pa je Džingiskanovo cesarstvo propadlo.

Vse, kar vemo o Mongolih in njihovi vladavini v Aziji, vemo iz poročil Marka Pola. Ko se je vrnil v Evropo in pripovedoval mongolske zgodbe, mu nihče ni hotel verjeti. Imeli so ga za lažnivega kljukca.

Stoletja so minila. Mongoli žive zopet v svoji stari domovini, približno prav tako, kakor so tedaj, ko so nastopili veliki pojedi, ki jih je povedel do gospodstva nad skoraj vsem znanim svetom. Danes zopet pasejo črede in se na čokatih, a žilavih konjih pade po neizmerni pustlini.

Ime Džingiskan je tudi zanje postalo skoraj bajka. Saj nihče ne pozna Džingiskanovega groba in če si mongolski pastirji šepetaje pripovedujejo o njem, je večinoma vse lo bujna domisljija, daleč od resnice.

Šele v najnovejši dobi so zgodovinarji odgrnili kopreno pozabljenja, ki je ležala do tedaj nad mongolskim cesarstvom in njegovimi vladarji. Največ je o Mongolih napisal Marko Polo. Za njim pa zgodovinarji lahko najdejo še raztresene kronike, ki pa obravnavajo v glavnem le posledice mongolskih pohodov v vzhodno in srednjo Evropo. Mogoče bodo raziskavanja v Aziji kdaj kasneje odkrila nove podrobnosti o Mongolih in njihovi vladavini. Pa tudi če ne, kljub temu lo človeštvo za vedno vedelo vsaj glavne in najpomembnejše zgodovinske dogodke, s katerimi so Mongoli preokrenili pred 700 leti tek zgodovine.

K O N E C.

NOVI LISTEK V »SLOVENCU«

Vse čitatelje in naročnike »Slovenca« opozarjamo na novi listek, ki bo začel izhajati v ponedeljek, 16. t. m. v »Slovencu« in ki se naziva

Nov svet se odpira

Je to roman norveškega pisatelja Johana Bojerja, ki je vsem Slovincem znan po svojem velikem romanu »Izseljenci«, ki ga je bila pred leti izdala Ljudska knjigarna. Vpravi zaradi »Izseljencev« bo novi »Slovenec« listek brez dvoma privabil številne čitatelje našega lista, saj je J. Bojer tudi v tem novem romanu tako izrazil in močan v risanju in opisovanju ljudi in dogodkov novodobnega mladega sveta Norveške, kakor je v »Izseljenci«.

Novi roman prikazuje svet dveh rodov — starega in mladega —, opisuje borbe dveh svetov in se do podrobnosti pogloblja v družinsko življenje in ljubezen staršev do otrok, ki so odtujeni zemlji. Slednjič zmaga zdrava pamet in ljubezen do zemlje in ljudi: nov svet se odpira, da slednjič postojijo in prisluhne staremu svetu: vse je ljubezen do doma, do so-človeka in do Boga. Johan Bojer je tudi v tem novem romanu ostal zvest načelu iz »Izseljencev«: ljubezni do doma in zemlje.

Priporočamo čitateljem »Slovenca«, da vpravi zaradi novega listka postanejo redni naročniki!

Kaj je novega pri naših sosedih

Iz Trsta

Avtobusna zveza Trst-Reka je bila dne 10. t. m. obnovljena. Avtobus odhaja iz Reke vedno ob osmih, iz Trsta pa ob 13. uri.

Z voza je padla in se močno udarila ob drevo 17letna kmečka delavka Marija Kampanjola. Hudo si je poškodovala tudi desno nogo. Sedaj je v tržaški bolnišnici, kjer se bo morala zdraviti najmanj tri tedne.

Nevarna otroška igra. Z gorečo bakljo je hotel 11letni Anton Kavčič iz Sežane prestrašiti svojega 6letnega brata Rajmunda. Pri tem je tako hudo ranil oko Rajmundovo, da so morali fantka izročiti v bolnišnico.

V Trstu je umrla Albina Kandus, rojena Pegan. — V tržaški bolnišnici je preminul Ivan Matelik. — Po kratki bolezni je umrl Bruno Kanobelj.

Močno se je poškodoval, ko je padel s tramvaja vratar Jožef Ventura, 66 let star. Šele čez dva tedna bo mogel zapustiti bolnišnico. — Pri padcu se je močno poškodoval Franc Gordin, v bolnišnico pa je prišla po pomoč Marija Pobega, 61 let stara, ki se je sprla s svojo hčerko Emo,

nakar je sledilo hujše obračunavanje, med katerim je bila Marija Pobega lažje ranjena.

Z Gorenjskega

Življenje in smrt v Kranjski gori. V letu 1943 je bilo v vsej občini skupno 27 smrtnih primerov. Novih rojstev je bilo lani 43. Poročili so se mnogi mladi pari, vsega skupaj 25.

Zimska nabirka v radovljanskem okraju. V radovljanskem okraju so samo kmečki prebivalci nabrali za zimsko pomoč skupni znesek 11.171 mark.

Zlata poroka. V Podnartu je obhajal te dni zlato poroko bivši uslužbenec državne železnice Janez Berlič. Oba zlatoporočena sta trdnega zdravja. Imata sedem otrok.

S pod. Stafrskega

Odlikovana Spodnještajerca. Z železnim križcem II. razreda sta bila odlikovana Spodnještajerca vojaka France Novak in Matvej Mikvažina iz Braslovca.

»Svet« v vsako hišo!

Za Zimsko pomoč

Iz pisarne odbora za »Zimsko pomoč« smo prejeli: Gospod Jančigaj Franc, nosilec dolžnosti mestnega župana, je daroval ob priliki izvedbe Melodije sreča 1000 lir za vstopnico.

Prireditve za Zimsko pomoč. Opozarjamo bralce časnikov na drugi kino dan, ki bo v kinu Kodeljevo v soboto, dne 15. jan. 1944. Ta dan bodo predvajali film Sinfonija življenja. Ljubitelji glasbe bodo pri tem filmu prišli na svoj račun. Film bodo vrteli v izključno korist Zimske pomoči. Obiščite naše kino dneve in pomagajte pomoči potrebnim.

Za informacije glede Zimske pomoči kličite: 47-71 (int. 44). Prostori Zimske pomoči so v Pucinijski ulici 9-I, levo. Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Zimska pomoč — ček. račun 16.580«.

Drobne

»Sodna torta«

Primer, ki bil vreden, da bi služil kot vprašanje pri kakem juridičnem izpitu, se je pripetil v Rennesu, kjer je neki 23letni slušatelj kemije spoznal mlad zakonski par in se je v ženo kar brž zagledal in je z njo vred napravil torto, ki je vanjo vbrizgnil hud strup. To torto je dobil mladi mož v tvornico, kjer je bil zaposlen. Ker je pa začela ženo koj nato peči vest, je pisala svojemu možu pismo, kjer mu je vse razodela in ga za božjo voljo prosila, naj se torte ne dotakne. Pismo je dobil mož prej kot torto, in ko je prejel še torto, jo je

Kraja cigaret iz ust!

Prekbrša s tobakom in na Danskem jako pomanjkljiva in zato je tobakna črna borza v najhujšem cvetju. Vsak dan poročajo listi o neznanstvih cenah za cigarete in tobak in polletja mora tozadevno krepko nastopiti. Ili kakšnega trafikanta je najbolj zaželena nevesta, in prestopki glede na tobakne izdelke se javljajo v najrazličnejših oblikah. Ena najnovejših takih oblik je kraja cigaret iz ust, kar so poročali listi iz Roskilde. Nekl možki si je zvečer na cesti prižgal cigareto, ko ga je nenadoma prehitel neznanec, ki mu je potegnil cigareto iz ust in izgnal. Okradenec je stekel za njim, a ga ni dobil.

Pasja volna — velika moda

Kakor poročajo pariški listi, je letošnja zimska moda na rivijeri v znamenju »pasje volne«. Noben kodrast pes, ki živi na rivieri, ne uide svoji modri, da mu ne bi bil ostržen na pasji kliniki dr. Vaulcara v Cap-Ferratu. Debeli dlaka kodrastih psov je skrbno preiskavana predelana in desinficirana. Nato jo kakih 15 žensk doma sprede. Pravijo, da volna kodrastih psov jako greje in je povsem enaka volni ovac. Pasjo volno nato pobirajo in vpravi pri barvanju prejme ta volna svojo posebno lično značilnost. Ni manj ko 100 kodrov mora dati dlako, da se napravi 19 m blaga, a 50 kodrov je treba ostržiti, da nastane lep damski plašč iz njih mehke in tople dlake.

Zasilni hotel, ki je varen pred bombami

Občinska uprava mesta Frelburga v Belgianu je dala v zakloniških prostorih mestnega prometnega urada zgraditi zasilni hotel, ki vsebuje 50 postelj. Tako je poskrbljeno za prenočišče potnikov, ki slučajno potujejo skozi mesto. Predvsem dajejo oadi otrokom in ženskam priliko za mirno odpočitek.

Zelo se je urezal

Pariški sodni dražilec, ki ima nalogo prodajati književna dela, je našel rokopol »Zgodovina italijanskega slikarstva«, ki jo je bil leta 1817 spisal neki Henri Bayle. Birič, ki se ni prav nič spoznal na umetnost, se stulil ni, da ima v rokah original dela elavnega francoskega pisatelja Stendhala in je bil prav zadovoljen, ko je dobil za rokopol neznanoto vsoto 200 frankov, katere mu jih je kaj urno odšel neki pariški knjigarnar. Ze čez 24 ur nato je tati knjigarnar prodal rokopol nekemu ljubitelju za velikanstvo vsoto — 270.000 frankov.

»SLOVENSKI DOM«

Slovenski dom prinaša v svoji najnovejši številki med drugim:

O vrstah poguma

Imena, ki jih ne bo moči izbrisati

Zločinsko početje OF v širovski dolini

Imena in dokumenti govore. (Še nekaj podatkov iz obveščevalnega arhiva OF.)

Teden v svetu

Nekaj o tem, kako so slovensko gledališče vpraznil v rdeči voz

Savojske cesarske ječe v ljubljani in drugod — visoke šole in središča komunizma

Pisma nam in vam

»Diktatura proletariata« po savojskih ječah

Slike k »Dvojemu življenju Evno Azov«

TEL. KINO »UNION« 22-21

Zanimiva usoda zakona današnjih dni...

»Prihujljeni svet«

Brigitte Horney, Willy Fritsch, Paul Dahlke

PREDSTAVE ob delavnikih: 15.30 in 17.30!

ob nedeljah ob 10.30, 15.30, 17.30 in 17.30!

TEL. KINO »MATICA« 22-41

Višek letošnje filmske sezone!

Velefilm v barvah o neverjetnih pustolov-

ščinah slovitega barona Münchhausena...

Najboljše delo v Agafkolonu.

Velezanimstvo dejanje — odlični igralci in prekrasna naravna barva

»Lažnivi kljuke«

Igralci: Hans Albers, Brigita Horney,

Ilse Werner, Hans Brausewetter itd.

Zaradi izredne dolžine filma

PREDSTAVE ob delavnikih: 14.30 in 17!

TEL. KINO »SLOGA« 27-30

Izredno delo nemške filmske umetnosti!

Dokument življenja in dela največjega

ženja MOZARTA v velefilmu

»Kogar bogovi ljubijo«

Odlični umetniki: Hans Holt, Winnie Mar-

kus, Irene von Meyendorff, Paul Hörbiger.

Sodeluje: Dunajska filharmonija in slava

pevsko-kolorturka Erna Berger in drugi.

Najbolje melodijske opere »Vijagova svatba«.

»Don Juan«, »Carobna piščala« in »Requiem«.

Zaradi velike dolžine filma

PREDSTAVE ob delavnikih: 14.30 in 17;

ob nedeljah ob 10, 14.30 in 17!

KINO »KODELJEVO«

Telefon 41-44

Brez dvoma najboljši glasbeni film zadnjih

let s prekrasno vsebino

»Simfonija življenja«

Harry Baur, Henny Porten, Gisela Uhlen.

Delo največje umetniške vrednosti podaja

v glasbi in sliki komponistovo življenjsko

usodo.

Predprodaja vstopnic za nedeljo že v soboto

od 17 dalje.

Film ki ga velja videti!

PREDSTAVE: delavnik ob 17;

nedelja ob 15.30, 15 in 17.

MALI OGLASI

SPALNICE, OREHOVE

in jedilnice stalno na

zalogi pri mizarstvu

»STIGLE«. Ogled vsak

torek, četrtek in ne-

deljo od 3-5 v go-

stisljni Celovška c. 72.

VILA

z lepim vrtom, odda-

ljena 15 min. od glavn-

ice pošte, naprodi.

Jugokredit, Beethovna

avleca 13-11.

ANGORA ZAJCI

čisti, večje število,

naprodi. Domobran-

stva 7.

VILO ALI HIŠO

z vsem komfortom v

blizini periferije me-

sta kupim. Po močni-

sti v blizini cestne žele-

znice. Ponudbe s

točnimi podatki po-

slati upravi »Sloven-

ca« pod »Takojšnja se-

litev št. 202.

(p)

DRSALKE

življene stroje in otro-

ške vozčke kupuje

»Promet« — nasproti

križevniški cerkvi.

(k)

MISI. PODGANE

in štirje zanesljivi

poklonitci s strupom,

ki ga dobite v dro-

geriji KANC, Zidovska

ulica 1.

(f)

Naročait »SVET«

Umrl nam je naš ljubljani mož, dobri

če in brat, gospod

Tomše Franc

stražnik v pokoj

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne

15. januarja 1944, ob 3 popoldne z Zal. ka-

pelic sv. Petra, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. januarja 1944.

Globoke žalujča žena s sluom

in ostalo sorodstvo.

Repe Marieta

vdova uslužbenca drž. železnice

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne

14. januarja 1944, ob 4 popoldne z Zal. ka-

pelic sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Laško, dne 13. januarja 1944.

Žalujča sinova IVAN in TONE

ter ostalo sorodstvo.

Jenček Marija

Pogreb dragega pokojnika bo v

soboto, dne 15. januarja 1944, ob

2 popoldne z Zal. kapelice sv. An-

dreja, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 13. januarja 1944.

Globoke žalujči otroci

z ostalim sorodstvom.

F. CHIESA

33

Amarilis

Tudi sama se je smehljala, ko je vi-
dela kako so deketove roke znale urejati
vsako stvar. Gledala je z občudovanjem,
ki je postajalo od dne do dne vdaneje
in bolj ljubše. Nekega dne ji je dejala:

»Ostanite pri meni. Naša hiša je tako
prostorna in lahko si izberete tisto sobo,
ki vam je najbolj všeč... Razumem,« je
pristavila, »da imate že svoj dom in
svoje... Kako so srečni, da vas ima-
jo!... Sicer pa...«

»Kaj pa, gospa Gema?«
»Ni se ji upala pojasniti in je obrnila
pogovor na druge stvari. Zvečer pa je
rekla bratu:

»Se ti zdi, da se bo gospodična kmalu

poročila?«

»Kako morem to vedeti?«
»Hotela sem reči... Zdi se mi ne-
mogoče, da bi tako lepa, pridna in do-
bra deklica ne našla koga, ki bi jo želel
za ženo. Bogue koliko prošnji je že od-
bila... in morda... Saj izvedo vsi prej
kot mi.«

»Kaj tebi mar, če se poroči ali ne.
Jo hočeš morda vzeti ti?«

»Kako vendar govoriš! Saj je že ubo-
ga Klara večkrat dejala, da se dobro
spozna v svojih papirjih, a vse drugo...«
Godrnja je odšla. Še ponoči so jo

svetniki po stenah slisali godrnjati. Ko
drugo jutro deklica ni bilo na spregled,
jo je šla kar sama iskat.